

YTTRANDE

Dnr 00076-2016

Folkhälsomyndigheten

171 82 Solna

Stockholm den 21 mars 2016

Influensavaccination som särskilt vaccinationsprogram – Beslutsunderlag till regeringen
Pneumokockvaccination som särskilt vaccinationsprogram – Beslutsunderlag till regeringen

Sammanfattning

Vi delar beslutsunderlagets bedömning att

- influensavaccination bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för riskgrupper och personer över 65 år, samt att
- pneumokockvaccination bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för riskgrupper.

Vi anser att

- pneumokockvaccination bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för personer över 65 år, samt att
- vaccination mot bältros bör införas som en tredje vaccination i en sammanhållen äldrevaccination.

Allmänt

Bättre hälsa för äldre blir ett allt viktigare folkhälsomål, då andelen över 65 år i befolkningen ökar stadigt. Förebyggande hälsovård medverkar till att hålla äldre friskare och därmed också till att vårdens resurser utnyttjas effektivare.

Till de viktigaste förebyggande insatserna hör vaccinering i alla åldrar. I dag erbjuds alla barn och ungdomar kostnadsfri vaccination inom ramen för det nationella vaccinationsprogrammet. Men vaccination av äldre regleras inte på samma sätt. För personer över 65 år finns Socialstyrelsens allmänna råd som innebär att dessa vacciner bör erbjudas i landsting och regioner. Sedan är det upp till landstingen och regionerna om de vill följa rekommendationen.

Det är av stor vikt och ett påtagligt samhällsintresse att utnyttja vacciner som verksamt kan förbättra livskvaliteten och förlänga livet hos äldre.

Tre vaccinationer till äldre i nationellt särskilt vaccinationsprogram

I dag finns tre vacciner som direkt riktar sig till äldre. Två av dem ingår i Socialstyrelsens allmänna råd: vacciner mot säsonginfluensa och pneumokockinfektion. Därtill finns nu ett vaccin mot bältros.

En väl sammanhållen och organiserad vaccination med tre vacciner i en så kallad äldrevaccinering – vaccin mot säsonginfluensa, pneumokockinfektion och bältros – skulle ha goda förutsättningar att öka intresset hos äldre för att vaccinera sig. Om äldrevaccineringen också inordnades i ett nationellt vaccinationsprogram kan realistiskt en lika hög vaccinationstäckning som inom barnvaccinationsprogrammet förväntas, det vill säga över 90 procent av populationen vaccinerade. Detta kommer att ge en ökad livskvalitet och hälsa för de äldre och mindre belastning för övriga samhället.

Influensavaccination

Vi delar beslutsunderlagets bedömning och slutsats att det är etiskt hållbart att införa influensavaccination som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för riskgrupper och för alla över 65 år.

Den viktigaste anledningen till influensavaccination är att skydda de individer som riskerar allvarlig eller livshotande sjukdom om de smittas. Ytterligare en anledning till införande i nationellt vaccinationsprogram är att vården skulle bli mer jämlik över landet. En persons bostadsort ska inte avgöra om hen får tillgång till viss hälso- och sjukvård.

Resultatet av landstingens och regionernas godtycke förskräcker. Några landsting och regioner lyckades komma över 60 procents täckningsgrad för influensavaccination under säsongen 2014/15. Men det kan ställas emot tre landsting och regioner som ligger under 40 procent i vaccinationstäckning.

Det är alltför få i Sverige som skyddar sig mot allvarliga biverkningar av säsonginfluensan, som företrädesvis drabbar äldre med bristande immunförsvär. För att minska riskerna för svårartade följder av influensa och lunginflammation hos personer i högre åldrar måste mer göras. Fler måste övertygas om att hörsamma den årliga kallelsen till vårdcentralen för vaccinering. Informationen från hälso- och sjukvården om möjligheten för äldre att vaccinera måste därför förbättras. Detta handlar också om att hälso- och sjukvården måste bli bättre på att möta äldres eventuella frågor och oro för biverkningar av vaccineringen.

Pneumokockvaccination

Vi delar utredningens bedömning och slutsats att det är etiskt hållbart att införa pneumokockvaccination som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för riskgrupper.

Vi anser att pneumokockvaccination bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för personer över 65 år.

Vad gäller skyddet mot säsonginfluensa och pneumokockinfektion ligger vaccinationstäckningen i genomsnitt på ca 45 procent i Sverige. Detta ligger långt under den av Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderade nivån på 75 procent. Men variationen är stor mellan landstingen. I några landsting och regioner tillhandahålls vaccinet avgiftsfritt, medan i andra delar av landet uttas en avgift vid vaccinationen.

Pneumokockvaccination är nödvändig för att ge utsatta individer skydd mot allvarlig livshotande sjukdom. Vården för de aktuella riskgrupperna skulle också bli mer jämlik över hela landet

Vi delar inte utredningens bedömning att fördelarna inte är tillräckligt stora för att motivera kostnaderna av ett införande i nationellt särskilt vaccinationsprogram för individer som är 65 år eller äldre, och som inte redan ingår i andra medicinskt definierade riskgrupper

Bältrosvaccination

Vi anser att vaccination mot bältros bör införas som en tredje vaccination i en sammanhållen äldrevaccination.

Vaccinet mot bältros ger ett effektivt skydd hos varannan vaccinerad. Hos den som efter vaccination ändå utvecklar bältros får sjukdomen ett mildare förlopp och med minskad risk för långvarig smärta. Vaccinet förebygger två tredjedelar av den långvariga nervsmärtan, som är en mycket besvärlig komplikation.

För att minska riskerna att få bältros och komplikationer av denna anser vi att vaccination mot bältros bör införas som en tredje vaccination i en sammanhållen äldrevaccination. Ytterligare en anledning till införande i nationellt särskilt vaccinationsprogram är att vården skulle bli mer jämlik över hela landet.

I detta ärende har PRO:s arbetsutskott och SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Joakim Erdtman, PRO, och Martin Engman, SPF Seniorerna, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Gustaf Bucht deltagit.

Christina Tallberg
Ordförande
PRO

Christina Rogestam
Förbundsordförande
SPF Seniorerna